

7. nedeľa A

No ja vám hovorím: Neprotivte sa tomu, kto vám robí zle. (Mt 5,39)



Prvé čítanie

Kniha Levitikus 19,1-2.17-18

Pán povedal Mojžišovi: "Prehovor k celej izraelskej pospolitosti a povedz im: Budte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý.

Nemaj v srdci nenávisť voči svojmu bratovi; otvorene napomeň svojho blížneho, aby si sa neobťažil jeho hriechom.

Nepomsti sa, neprechovávaj hnev proti synom svojho ľudu, ale miluj svojho blížneho ako seba samého! Ja som Pán!"

Druhé čítanie

1. list Korintánom 3,16-23

Bratia a sestry, neviete, že ste chrám Boží, a že vo vás býva Duch Boží? Kto by teda Boží chrám zničil, toho Boh zničí. Lebo Boží chrám je svätý – a tým chrámom ste vy.

Nech nik neklame sám seba. Kto si myslí, že je múdry v tomto svete, nech sa stane hlúpym, aby bol múdry. Lebo múdrosť tohto sveta je pred Bohom hlúposťou. Veď je aj napísané: "On chytá múdrych ich vlastným chytráctvom." A ďalej: "Pán pozná myšlienky múdrych, vie, že sú márne." Preto nech sa nik nechváli nejakým človekom. Veď všetko je vaše: Pavol, Apolón, Kéfas, svet, život, smrť, prítomnosť aj budúcnosť. Všetko patrí vám; vy však patríte Kristovi a Kristus Bohu.

Evanjelium

Matúš 5,38-48

Ježiš povedal svojim učeníkom: "Počuli ste prikázanie: 'Oko za oko a zub za zub.' No ja vám hovorím: Neprotivte sa tomu, kto vám robí zle. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé; a tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti košeľu, nechaj aj plášť. A keby ťa niekto nútil, aby si s ním šiel jednu míľu, choď s ním dve. Tomu, kto ťa prosí, daj, a od toho, čo si chce od teba niečo vypožičať, sa neodvracaj.

Počuli ste prikázanie: 'Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieš svojho nepriateľa.' Ale ja vám hovorím: Milujte aj svojich nepriateľov a modlite sa

za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho nebeského Otca, lebo on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých.

Ak by ste teda milovali len tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? či to nerobia aj mýtnici? A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? či to nerobia aj pohania?

Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec."

Na zamyslenie

Je to tvrdý kúsok chleba, ktorý nám Ježiš dáva dnes na cestu. Je to chlieb, ktorý musíme intenzívne prežívať, aby nám neostal nestrávený a ako ťažký kameň ležať v žalúdku... Dnešné evanjelium – tak ako aj evanjeliá predchádzajúcich nediel – nadväzuje na "reč na vrchu". "Reč na vrchu" je Ježišovo učenie pre všetkých tých, ktorí ho chcú nasledovať. Platnosť zákona Starej zmluvy nemá byť pritom v žiadnom prípade zrušená, pretože tento zákon je etickým základom všetkých civilizácií. Ježiš chce platnosť tohto zákona len posunúť ďalej. Pohľad na tradične dobré, ale možno len vonkajšie naplnenie zákona, chce Ježiš upriamiť skôr na vnútorný postoj; na to, čo naše srdce vníma pred Bohom a človekom ako "správne".

Minulú nedeľu sme počuli Ježišov výklad zákona k témam "vzťah k našim bratom a sestrám, manželstvo a prísaha". Dnes doplníme tieto tzv. "antitézy" ("No ja vám hovorím...") slovami o odplácaní sa a o láske k nepriateľom.

Keď počujeme "oko za oko a zub za zub" (Mt 5,18), pôsobí tento zákon na nás pravdepodobne zaražajúco a kruto. Aj keď sa nám to dnes možno zdá byť naozaj tvrdé, pre vtedajšiu dobu to znamenalo značný pokrok, pretože týmto sa zamedzilo rozšírenie individuálnej pomsty. Znamenalo to, že trest mohol byť len vo výške spôsobenej škody. Väčšia odplata pochádzajúca z hnevu bola zakázaná. Dodnes ešte platí, že miera trestu zodpovedá priamo úmerne veľkosti prečinu. Aj keď toto právo je zákonné, Ježiš ho spochybňuje v mene väčšej spravodlivosti. To, že Ježiš žiada zrieknutie sa protiúderu, nie je v žiadnom prípade znakom slabosti, práve naopak. Psychológia pomenúva takéto správanie ako "paradoxná intervencia". Ide tu o správanie, ktoré protirečí bežnej a očakávanej reakcii, ktorým však je možné prerušiť začarovaný kruh, v tomto prípade začarovaný kruh neustáleho násilia. Ako kresťania sme vyzývaní správať sa vedome a rozhodne podľa tohto princípu, ktorý sv. Pavol v Liste Rimanom sformuloval dokonca takto: "Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo". (Rim 12,21)

Tento text poukazuje zároveň aj na ďalší krok, ktorým Ježiš ide ďalej: Ježiš vyžaduje nielen pasívne zrieknutie sa násilia, ale zároveň vyzýva k aktívnemu priblíženiu sa k nepriateľovi. Vzdanie sa násilia a láska k nepriateľovi sú v prirodzenom ľudskom vnímaní neodôvodniteľné. Láska k nepriateľovi patrí napriek tomu ku kresťanskému duchovnému vlastníctvu. Túto lásku možno chápať len v súvislosti s celým Ježišovým poslanstvom o Božom Kráľovstve. Láska k nepriateľovi je jedným zo znakov blížiacej sa Božej vlády. Láska už nie je len určitým spôsobom správania v určitom kontexte voči určitej skupine ľudí, ale zásadné správanie celého človeka voči každému človeku. Vieme však, že táto požiadavka je nad naše ľudské sily a možnosti. Prosme preto dnes a nasledujúci týždeň obzvlášť o to, aby nám Boh každý deň dal novú silu, vydávať sa malými krokmi na cestu nasledovania Ježiša, aby sme sa stali "dokonalí" (Mt 5,48) – alebo "celí" (Martin Buber), t.j., aby sme sa stávali podobní Bohu, na ktorého obraz sme vlastne stvorení.